

Motion till riksdagen 2023/24:2639

av Jennie Nilsson m.fl. (S)

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabellen i motionen.
2. Riksdagen beslutar att bemyndiga regeringen att under 2024 för anslaget 1:4 Boverket ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 3 miljarder kronor.
3. Riksdagen beslutar att bemyndiga regeringen att för 2024 ta upp lån i Riksgäldskontoret för statliga byggkrediter som uppgår till 5,12 miljarder kronor.

Motivering

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Bostadspolitisk utveckling	85 600	±0
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	12 500	±0
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000	±0
1:4 Boverket	294 056	100 000
1:5 Statens geotekniska institut	55 879	±0
1:6 Lantmäteriet	758 854	±0
1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus	840 000	360 500

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:8 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 710 000	±0
2:1 Konsumentverket	178 972	±0
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	60 511	±0
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	32 351	±0
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	7 059	6 500
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	3 124	±0
99:1 Kommunal konsumentvägledning	±0	50 000
Summa	6 081 906	517 000

Anslag 1:4 Boverket

Byggandet av bostäder har tvärnitat och inte minst för träbyggnadsindustrin är situationen redan akut. Konkurer och varsel är ett faktum i den byggsektor som alltid fungerar som tillväxtmotor. Den redan allvarliga bostadsbristen förvärras. Arbetsmarknadens funktionssätt försämras av bristen på bostäder i tillväxtregioner. Hela byggsektorn hotas av långsiktigt mycket kostsam kompetensförlust när verksamheten tvärnitar. Stora och för landet avgörande industrietableringar hotas av att bostäder saknas och inte byggs i de kommuner där framtidens industri vill etablera storskaliga anläggningar. Sverige har inte råd att låta bostadsbyggandet kollapsa. Hela byggsektorn står inför ett stålbad och staten bör därför skyndsamt bidra med fler aktiva åtgärder.

Vi socialdemokrater föreslår därför två nya åtgärder i form av dels en statlig byggstimulans och dels statliga byggkrediter. De bör båda vara kopplade till tydliga kreditvillkor vad avser hyresnivå/prisnivå, klimatstandard och sociala hänsyn i utformning och bostadsförmedling.

Den statliga byggstimulansen är i form av ett produktionsstöd riktat till mindre orter med stora industrietableringar samt till ungdoms- och studentbostäder. Produktionsstödet betalas ut efter färdigställda projekt.

De statliga byggkrediterna är i form av en förmånlig statlig medfinansiering till nyproduktion. De bör ställas ut både för att sänka investeringskostnaden och den finansiella risken för byggherrar för att genomföra den samhällsnyttiga åtgärd som nyproduktion av bostäder innebär. Lånen bör ges ut till långsiktig statslåneränta (ränta på statsobligation med 25 års löptid), plus en minimal marginal för administrationskostnader. För att säkerställa att de allra bästa investeringsprojekten genomförs, bör staten låna ut maximalt 20 procent av investeringsbeloppet.

Givet en genomsnittskostnad om drygt 2,5 miljoner kronor per bostad förutsätter en ökning av produktionstakten med 10 000 nya bostäder per år att Riksgälden ställer ut lån om 5,12 miljarder per år¹. Resterande kan och bör komma från andra källor såsom fastighetsägarens eget kapital, reguljära banklån eller lån från den europeiska investeringsbanken.

För de kostnader som är förenade med införandet och administrationen av den statliga byggstimulansen och de statliga byggkrediterna föreslår vi en utökning av Boverkets anslag omfattande 100 miljoner kronor.

¹ Riksdagens utredningstjänst. Dnr 2023:958.

Anslag 1:7 Energieffektivisering i flerbostadshus

Stödet för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden avvecklades efter högermajoritetens beslut om statens budget för 2019. Stödet infördes av den socialdemokratiskt ledda regeringen hösten 2016 och totalt beviljades drygt 350 miljoner kronor i stöd till bostadsbolag i 33 kommuner för upprustning av sammanlagt knappt 4 000 bostäder.

Den socialdemokratiska regeringen införde under 2021 ett nytt tidsbegränsat stöd för energieffektivisering i flerbostadshus. Syftet med stödet var att förbättra energiprestandan i flerbostadshus genom att förbättra lönsamheten och främja kostnadseffektiva åtgärder vid genomförandet av energieffektiviserande renoveringar. Även detta stöd avvecklades av de högerkonservativa partierna vid beslutet om statens budget för 2022.

Vi socialdemokrater ser nu att behovet av ett riktat stöd för energieffektiviseringar är minst lika aktuellt som tidigare. Det är nödvändigt att förbättra befintliga byggnaders energiprestanda genom att främja kostnadseffektiva åtgärder vid genomförandet av energieffektiviserande renoveringar.

För att utöka takten föreslår därför vi socialdemokrater att anslaget för energieffektivisering av flerbostadshus bibehålls och utökas med 360,5 miljoner kronor.

Anslag 2:1 Konsumentverket

Om vi vill förebygga överskuldssättning, öka incitamenten för hållbar konsumtion och stå på utsatta konsumenters sida mot oseriösa företag finns det bara en väg att gå: Alla konsumenter måste få tillgång till en fungerande konsumentvägledning i sin närhet. Kommunerna kan genomföra detta genom att ha en egen konsumentvägledning, genom att köpa denna tjänst, gå samman över kommungränserna (som kommunerna i Gästrikland har gjort) eller hitta en annan modell som fungerar. Vi socialdemokrater föreslår 50 miljoner kronor för denna verksamhet. Regeringen bör uppdra till Konsumentverket att tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner inleda ett arbete för att hitta lämpliga former.

Anslag 2:4 Åtgärder på konsumentområdet

Som ett betydelsefullt komplement till Konsumentverket finns en rad olika organisationer i det civila samhället som utför ett viktigt arbete. Att den SD-styrda regeringen nu plötsligt halverar anslaget till dessa organisationer och aviserar en total avveckling år 2026 är svårbegripligt. Vi utvecklar denna kritik i vår kommittémotion om konsumentpolitik. Vi föreslår att anslaget bibehålls på tidigare nivå och avvisar därmed den föreslagna neddragningen på 6,5 miljoner kronor.

Bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden för en statlig byggstimulans

Vi socialdemokrater föreslår en statlig byggstimulans som betalas ut efter färdigställda projekt. Därför bör riksdagen bemyndiga regeringen att ingå ekonomiska åtaganden som täcker kostnaden för detta. Vi föreslår att regeringen bemyndigas ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 3 miljarder kronor år 2024

och ökar anslagsfinansieringen för detta ändamål med 400 miljoner kronor år 2025 och 1 miljard kronor år 2026.

Bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden för statliga byggkrediter

Vi socialdemokrater föreslår statliga byggkrediter och därför bör riksdagen bemyndiga regeringen att för 2024 ta upp lån i Riksgäldskontoret som uppgår till 5,12 miljarder kronor.

Jennie Nilsson (S)

Leif Nysmed (S)

Denis Begic (S)

Markus Kallifatides (S)

Laila Naraghi (S)

Anna-Belle Strömberg (S)